

§ 10**Förskola i Stockholm 2024**

Samlad rapport för förskola i Stockholms stad

FÖF 2024/409

Beslut

1. Förskolenämnden godkänner rapporten *Förskola i Stockholm 2024* och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att årligen ta fram en förskolerapport. Rapporten syftar till att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad 2024.

Genom en konsekvent uppföljning av förskolans verksamhet över längre tid syns en positiv utveckling där samtliga stadsdelsnämnder bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom de kvalitetsområden som Förskola i Stockholm 2024 tar upp.

Rapporten är indelad följande i fyra områden:

- Förskolans förutsättningar i Stockholms stad
- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner *Förskola i Stockholm 2024* och överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Anders Lindman (SD) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Anders Lindman (SD). Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Anders Lindman (SD) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att det genomförs en systematisk analys för att identifiera vilka förskolor som har utmaningar kopplade till personalens svetskunskaper.
3. Att centrala riktlinjer tas fram för hur bedömning av behovet av språkstöd ska ske.
4. Därutöver anföra följande:

Förskolerapporten visar återigen att det finns ett omfattande behov av att stärka personalens kompetens i svenska inom förskolan. Sverigedemokraterna anser att ojämlika förutsättningar för språkutveckling utgör det största hindret för en likvärdig utbildning. Vi ser med stor oro på de negativa konsekvenser som bristande språkkunskaper hos förskolepersonalen kan medföra för barns lärande och framtida möjligheter.

Särskilt allvarligt är detta i stadsdelar som Järva och Skärholmen, där andelen barn med annat modersmål än svenska är högst, samtidigt som inskrivningsgraden i förskolan är låg. För att säkerställa att alla barn får tillgång till en likvärdig utbildning måste inskrivningsgraden i dessa områden öka och tillgången till språkutvecklande miljöer stärkas.

Vi konstaterar att det i nuläget saknas tydliga och enhetliga kriterier för att bedöma behovet av språkstärkande insatser hos personalen. Bedömningen baseras idag på rektorers eller biträdande rektorers subjektiva uppfattningar, vilket innebär en risk för godtycke, felbedömningar och uteblivna insatser. En sådan ordning riskerar att underminera både arbetsmiljö och kvalitet i undervisningen.

Vidare framgår det av rapporten att det, med undantag för Skärholmen, inte går att påvisa några tydliga förbättringar i undervisningens kvalitet efter genomförda språkstärkande insatser. Det är särskilt oroande att det finns medarbetare som enligt rapporten är i behov av grundläggande utbildning i svenska. Förvaltningen påpekar också att effekterna av de genomförda insatserna generellt sett är svåra att koppla till förbättringar i verksamheten. Detta tyder på att de insatser som hittills genomförts inte har varit tillräckliga och måste betraktas som ett misslyckande.

Mot bakgrund av detta anser Sverigedemokraterna att mer kraftfulla åtgärder är nödvändiga. Vi har därför föreslagit att ett språktest införs vid nyrekrytering till förskolan samt att deltagande i

språkstärkande insatser görs obligatoriskt för medarbetare som bedöms ha behov av detta.

Vi förordar vidare att staden genomför en systematisk analys av vilka förskolor som har utmaningar kopplade till personalens svetskunskaper. Detta för att mer träffsäkert kunna rikta insatser dit de gör störst nytta. Dessutom bör centrala riktlinjer tas fram för hur behovet av språkstöd ska bedömas, i syfte att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet i processen.

Särskilda uttalanden

Alexandra Mattsson med flera (V), Ewa Carlsson Hallberg med flera (S) och Sara Grolander (MP) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi vill börja med att tacka förskoleförvaltningen för ett bra arbete med att utveckla förskolerapporten. 2024 års upplaga innebär ett skifte från en omfattande, beskrivande rapport till att vara mer analytisk och fokuserad. Det är en förändring som ökar användbarheten och gör rapporten till en än viktigare del av stadens systematiska kvalitetsarbete inom förskoleområdet. Rapportens tre fokusområden ger fördjupningar om systematiskt kvalitetsarbete med fokus på den nationella måluppfyllelsen, förutsättningar för att främja barnens språkutveckling och förskolans kompensatoriska uppdrag. Detta är angelägna frågor för stadens förskoleverksamhet.

Årets rapport visar att vi fortsätter ta viktiga kliv framåt för att stärka stadens förskolor. Särskilt glädjande är att andelen legitimerade förskollärare ökar i både kommunal och fristående verksamhet. Samtidigt konstaterar vi att andelen förskollärare fortsatt är betydligt högre i kommunal jämfört med fristående verksamhet, 37,1% jämfört med 29,9%. Även det antal barn som en förskollärare i genomsnitt har ansvar för minskade i båda regiformerna, men även här ligger vår kommunala verksamhet i framkant med 14,8 barn per förskollärare jämfört med 17,3 barn i fristående verksamhet. En hög tillgång till lärare i förskolan är något av det viktigaste för att öka kvalitén i utbildningen och undervisningen. Därför vill vi understryka vikten av att verksamheterna, oavsett regiform eller vilken stadsdel förskolan finns i, fortsätter anställa fler förskollärare.

Vi vet sedan tidigare att det finns tydliga skillnader i strukturkvalitén mellan fristående och kommunal förskoleverksamhet och vill därför även uppmuntra de fristående huvudmännen att prioritera kärnverksamheten, så att likvärdigheten mellan regiformerna stärks, och alla barn i Stockholm får tillgång till en förskola av hög kvalitet.

Utgångspunkten för förskolans verksamhet är de nationella målen i

förskolans läroplan. Förskolerapporten visar att samtliga stadsdelsnämnder bedriver ett aktivt och i grunden välfungerande systematiskt kvalitetsarbete utifrån läroplansuppdraget. Samtidigt identifieras ett antal utvecklingsområden att hantera framöver, inte minst rörande hur vi får en ökad likvärdighet inom staden kring centrala delar av kvalitetsarbetet. Vi stödjer det pågående arbetet med att ta fram ett system för stadsövergripande kvalitetsuppföljning inom staden. I förlängningen kommer det leda till att vi blir än bättre på att följa, stödja och ta nya kliv för en ökad kvalitet för stadens förskolebarn.

Barns språkutveckling har varit fortsatt prioriterad under 2024. Det är mycket glädjande att det språkutvecklande arbetet är i fokus vid övergången till skolan. Samtliga stadsdelsnämnder har mål för barnens språkutveckling, och sedan 2022 har drygt 400 medarbetare utbildats i yrkessvenska. Fler stadsdelsområden deltog i Skolverkets utbildning förra året jämfört med 2023. Särskilt glädjande är att de medarbetare som fortbildats beskriver en stärkt språklig förmåga, ökat deltagande i verksamheten och en djupare förståelse för förskolans uppdrag. Skärholmens arbetssätt, där en tydlig koppling gjorts till det systematiska kvalitetsarbetet, ligger i framkant, där en av de viktigaste effekterna är att barn fått ett rikare ordförråd. Vi vill understryka vikten av att staden fortsatt erbjuder kompetensutveckling som främjar det språkutvecklande arbetet, såväl inom svenska som barnens modersmål. Insatserna behöver anpassas i takt med att behoven förändras och lärdomar från goda exempel behöver spridas. Det nya program för kompetensförsörjning inom förskolan som antogs under 2024 är en viktig utgångspunkt för arbetet.

Under vårt styre har vi riktat ett allt större fokus på förskolans kompensatoriska uppdrag, vilket också märks i rapporten. Arbetet med inskrivningsgraden och närvaro i förskolan blir allt viktigare, inte minst underlättar det nya digitala närvarosystemet Tempus som infördes förra året. Ett samarbete kring närvaro i förskolan inleds med Stockholms Universitet. Framsteg görs i att analysera, följa upp och utveckla det socioekonomiska perspektivet. Förskolerapporten bekräftar behovet av stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, vilket tas fram under 2025.

Det är mycket glädjande att inskrivningsgraden ökade under förra året. När det gäller det uppsökande arbetet gentemot de som inte har sina barn inskrivna i förskolan vill vi understryka vikten av att stadsdelsnämnderna fortsätter utveckla effektiva arbetssätt, som bygger på direktkontakt. Brev- och mejlutskick fyller en funktion men det är inte tillräckligt för att nå hela vägen fram, även andra kontaktvägar och metoder behöver i större utsträckning användas för att nå målgruppen.

En avgörande del av det kompensatoriska arbetet handlar om tillgång till barnhälsa. Både förstärkningar inom staden och ökat samarbete med andra relevanta aktörer är helt nödvändigt för att stärka arbetet med barnhälsa. Inte minst är regionen en viktig samarbetspart, till exempel rörande BVC. Förstärkningar syns redan, men framöver kommer barnhälsan utvecklas med grund i det program för barnhälsa som togs fram förra året och som nu är ute på remiss. En annan avgörande del av det kompensatoriska arbetet handlar om samarbete med socialtjänsten. Förskolerapporten bekräftar behovet av en ökad samverkan mellan förskola och socialtjänst, men beskriver också att tydliga framsteg gjordes förra året. Vi ser positivt på utvecklingen och vill understryka vikten av att fortsätta stärka samverkan, med barnens bästa i centrum. Särskilt prioriterat är att rusta förskolans medarbetare i att göra orosanmälningar, och att förskolor och öppna förskolor utvecklas som arenor för information om exempelvis socialtjänstens familjestödjande arbete.

Vi är stolta över allt det goda arbete som bedrivs i olika delar av stadens organisation, men med ett enda syfte: Att se till att alla barn får gå i en kompensatorisk förskola av hög kvalitet. Vi är på rätt väg, och förskolerapportens roll i kvalitetsuppföljnings- och utvecklingsarbetet blir allt viktigare. Under vår ledning kommer vi fortsätta ta tag i förskolans viktigaste utvecklingsområden, så att det fantastiska arbete som redan görs för stadens yngsta invånare blir ännu bättre.

Åsa Nilsson Söderström (L) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Förskolerapporten är ett viktigt underlag för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att höja kvaliteten på Stockholms förskolor. Nedan lyfter vi några frågor som vi tycker är särskilt viktiga att fokusera på framöver.

Systematiskt kvalitetsarbete

Tack vare att vi nu har en förskolenämnd har ett arbete för att säkra kvalitetsuppföljningen i de kommunala förskolorna nu kunnat påbörjas. Årets rapport visar tyvärr att det är en lång väg att gå innan vi har ett enhetligt och likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete över hela staden. Detta arbete måste intensifieras.

Inskrivningsgrad och närvaro i förskolan

Förskolenämnden måste arbeta för att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består ofta av brevutskick, men erfarenheten visar att relationsbyggande arbete och långsiktig

samverkan mellan aktörer som möter familjer är mer framgångsrika.

Det är också viktigt att staden får en tydligare bild av närvaron i förskolan. Hög och kontinuerlig frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning och kan ge negativa konsekvenser, inte minst gällande den språkliga utvecklingen. Tack vare det gemensamma närvarosystemet finns nu en möjlighet att göra nödvändiga uppföljningar.

Vi vill lyfta vikten av att framöver analysera mer i detalj vad som är framgångsrika åtgärder för att öka både inskrivningsgrad och närvaro, och säkerställa att det sker ett meningsfullt utbyte kring ”best practices” mellan stadsdelarna.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Personalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket för medarbetarna har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. Dock går det inte att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen.

Liberalerna menar att det är alarmerande att efter alla dessa år med olika insatser för att öka personalens kunskaper i svenska språket så har det fortfarande inte ordentligt utvärderats vilka insatser som är effektiva och vilka som inte är det. Inför kommande år behöver detta göras för att säkerställa att kvaliteten i våra förskolor höjs.

Likaså behöver återkopplingen från kartläggningen Hitta språket utvecklas till att bli mer likvärdig i alla stadsdelsområden och ge en mer heltäckande bild av barnens språkliga utveckling.

Orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten

Förskolan står för en bråkdel av orosanmälningarna, och rutinerna varierar över staden. Det är ett underbetyg när det samtidigt råder stor enighet om att många barns problembeteende varit välkända ända sen förskolan.

Under 2024 var förskolan uppgiftslämnare för 2,4 procent av det totala antalet orosanmälningar sett till staden som helhet. Sett till stadsdelsområdena finns det en variation i motsvarande siffra, från 1,4 procent i Järva till 3,5 procent i Bromma. Det är oroande att tre stadsdelar - Enskede-Årsta-Vantör, Norra innerstaden samt Skärholmen - hade ett minskat antal orosanmälningar 2024 i jämförelse med 2023.

Det behöver ske en förändring i arbetssätt för att tidigt bryta problematiska beteenden innan de utvecklas till allvarigare sociala problem och/eller kriminalitet, något som också framgår av den nya

socialtjänstlagen och av revisorernas rapport om orosanmälningar i förskolan.

Staden genomförde under föregående mandatperiod genomlysningen ”Rätt stöd i rätt tid” och det är beklagligt att den rödgröna majoriteten inte gått vidare med några konkreta åtgärder för att öka förskolors benägenhet att göra orosanmälan.

Vi Liberaler vill se en mer enhetlig hantering av orosanmälningar där rutiner för både anmälan och återkoppling tydliggörs, så att inga barn faller mellan stolarna. Även skyddsrutiner för personalen behöver förtydligas.

Vi ser också att det finns ytterligare möjligheter att fördjupa och utveckla samverkan mellan förskola och andra myndigheter, särskilt socialtjänst och socialförvaltning. Det är avgörande att tidiga insatser får genomslag och att samverkan sker på ett strukturerat och effektivt sätt i hela staden.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Den genomsnittliga personaltätheten 2023 var i Stockholm 4,9 barn per heltidstjänst i både kommunal och fristående förskola, vilket var något lägre än genomsnittet för riket. Däremot har Stockholm stad ungefär tio procent färre förskollärare med förskollärarexamen eller förskolläraryrkeslegitimation jämfört med resten av landet.

Sedan 2023 har andelen legitimerade förskollärare ökat för både förskolor i kommunal och enskild regi. Fristående förskolor hade den högsta genomsnittliga ökningen per stadsdelsområde (+1,2 procentenheter), där andelen ökade från 28,7 procent 2023 till 29,9 procent 2024. Det är positivt, och är en utveckling som behöver fortsätta. Barnen i Stockholms förskolor bör ha minst lika välutbildad personal som i resten av landet.

Att personalen har hög utbildningsnivå är särskilt viktigt i stadens utsatta områden. Trots detta syns inga tydliga mönster mellan socioekonomiskt index och andel legitimerade förskollärare i respektive stadsdelsområde. Liberalerna menar därför att det behövs insatser för att öka antalet legitimerade förskollärare i utsatta områden.

Siffrorna ovan belyser vikten av att förskoleförvaltningen framöver arbetar än mer intensivt med att säkra kompetensförsörjningen. Arbetsmiljö och löner behövs ses över, karriärvägar stärkas och fortbildning erbjudas för att öka arbetslagens kompetens. Vi behöver med andra ord prioritera professionell utveckling och kompetent ledarskap i ett förtroendefullt arbetsklimat.

Vi noterar att antal barn per legitimerad förskollärare i kommunal

verksamhet är högst i Skärholmen. Här ser vi att majoriteten behöver förstärka arbetet också i Söderort, så att det inte blir ett för ensidigt fokus på insatser på Järva. Vi ser också att antalet barn per förskollärare i fristående verksamheter är alarmerande hög i fristående verksamheter, och menar att tillsynen bör bli mer riskbaserad skärpas i de verksamheter där man misstänker låg kvalitet.

Skillnader i beslut om tilläggsbelopp

Vi oroas över de skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd som framkommer i rapporten. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder. Vi menar att gemensamma bedömningsgrunder för staden bör tas fram och kompletteras med utbildningsinsatser. På så sätt kan likvärdigheten öka och barn i hela staden få rätt till samma stöd.

Slutligen vill vi välkomna att årets rapport åter inkluderar tabeller med statistik från de olika stadsdelarna. Det är ett viktigt verktyg för politikerna i förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och kommunfullmäktige att bilda sig en egen uppfattning av hur situationen är i stadens förskolor och dra slutsatser inför det fortsatta arbetet.

Sophia Granswed Baat med flera (M) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

EN LIKVÄRDIG FÖRSKOLA MED KVALITETSUPPFÖLJNING

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten). Samtidigt kan vi läsa att siffrorna för respektive område redovisas först senare i år, då statistiken inhämtas från Skolverket. I stället använder man sig av statistik från 2023, vilket är olyckligt.

EN FÖRSKOLA MED HÖG KVALITET FÖR ALLA

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del

det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

STÄRKT TRYGGHET OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogsccener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogsccen, enligt polisens definition för öppen drogsccen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drog försäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

UPPTÄCK HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Rapporten om förskolan i Stockholm 2024 vittnar om att det är vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan till socialnämnden. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

EN INKLUDERANDE FÖRSKOLA MED UPPSÖKANDE ARBETE

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från

personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

INFÖRANDE AV SPÅRKTEST VID REKRYTERING

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönbå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

BARN MED SÄRSKILDA BEHOV

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPF-diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i Förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa

siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

GÖR DET MER ATTRAKTIVT ATT VARA FÖRSKOLELÄRARE

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar under 2024. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas vid utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

SOCIALT SKYDDSNÄT OCH NY SOCIALTJÄNSTLAG

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan provas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 införs den nya socialtjänstlagen, vilket innebär att det blir lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Ismail Ali (C) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi vet att en bra och trygg start i livet gynnar barn genom hela livet. Men vi vet också att alldeles för många barn växer upp med svårare förutsättningar som ställer till det även längre fram i livet. Det är därför avgörande att tidigt upptäcka och hjälpa de barn och familjer som behöver särskild stöttning från samhället. Här har förskolan en viktig roll.

Rapporten om förskolan i Stockholm 2024 vittnar om att det är vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om

vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan till socialnämnden. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

Vi vet att den nära relation som ofta finns mellan förskolepersonal och vårdnadshavare kan innebära utmaningar när det kommer till orosanmälningar. Men det är av stor vikt att denna utmaning hanteras och inte tillåts bli till ett hinder för att göra en anmälan. Här tror vi att en djupare samverkan mellan förskola och socialtjänst kan hjälpa, till exempel genom att koppla specifika socionomer till förskolorna. Därtill behövs en bred, obligatorisk kompetensutbildning för all förskolepersonal gällande lagstiftningen om anmälan gällande barn som misstänks fara illa, när och hur en orosanmälan ska göras samt vad som händer därefter.

Vi ser med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Det här är något vi har lyft i Förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/409-1 Tjänsteutlåtande daterat 2025-03-10
Förskola i Stockholm 2024
- FÖF 2024/409-2 Bilaga - Förskola i Stockholm 2024

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Kerstin Linnea Alexandra, Mattsson	2025-03-25
Åsa Maria, Söderström	2025-03-25